

Δημιουργικές Συνεργασίες Δημοτικών Σχολείων με Εικαστικούς Καλλιτέχνες

Τίτλος ενότητας: Η κοινότητά μας: ομορφίες, ιστορίες, κρυμμένοι θησαυροί

Θεματική Περιοχή: Χώρος-Τόπος, Πολιτιστική κληρονομιά

Βαθμίδες: 2, 3 / **Τάξεις:** Δ', Ε', Στ'

Διάρκεια: 8 X 80λεπτα μαθήματα

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Στο πλαίσιο γνωριμίας των παιδιών με το άμεσο και ευρύτερο περιβάλλον του χωριού τους, με στόχο να ανακαλύψουν και να γνωρίσουν καλύτερα πτυχές του, όπως τη χαβούζα, τις εκκλησίες, τη φύση και την παλιά ζωή στο χωριό, καλούνται να ερευνήσουν, να αντλήσουν πληροφορίες και να εκφραστούν εικαστικά μέσα από την επαφή τους με άτομα της κοινότητας και ποικίλους τόπους και χώρους. Τα στοιχεία που συλλέγουν μέσα από περιπάτους, αφηγήσεις, φωτογράφιση και σχέδιο αποτελούν τις πρωτογενείς πηγές της ενότητας, η οποία υλοποιήθηκε σε συνεργασία με την εικαστικό Ορθοδοξία Χρίστου, με στόχο τη δημιουργία μιας εικαστικής σύνθεσης και τη μόνιμη έκθεσή της στα διατηρητέα κτίρια του σχολικού χώρου. Κατά τη διάρκειά της, μελετούν μορφολογικά στοιχεία, όπως χρώματα, γραμμές, σχήματα, μοτίβα, φως και σκιά, τα οποία συνδέουν με τον τόπο, τις ιστορίες και τις εικόνες που αντλούν από το περιβάλλον στο οποίο ζουν.

Όπως η εικαστικός προσεγγίζει τον όρο “ευθραυστότητα”, διερευνώντας το εύθραυστο της στιγμής, της ανθρωπίνης ύπαρξης, των συναισθημάτων, της μνήμης, της επικοινωνίας και των ανθρωπίνων σχέσεων και αξιών, έτσι και τα παιδιά ενθαρρύνονται να δουν με μια σύγχρονη ματιά τα πολιτιστικά στοιχεία, το παρελθόν και τη φύση του χωριού τους και να τα συσχετίσουν με νέες εικόνες του παρόντος, καθώς και με συναισθήματα και εμπειρίες της δικής τους ζωής. Ασχολούνται με έρευνα πεδίου μέσα από ξεναγήσεις και αφηγήσεις από τον πατέρα Ιωάννη, την εικαστικό Ορθοδοξία Χρίστου, τον ερευνητή Βασίλη Βασιλείου και άλλους κατοίκους του χωριού. Έχοντας στη διάθεσή τους διάφορες πηγές, όπως παλιά φωτογραφικά άλμπουμ του σχολείου και μπαούλα των κατοίκων, επιχειρούν να σχεδιάσουν στο εικαστικό τους ημερολόγιο, να φωτογραφίσουν με τη χρήση οθονών αφής και να αναζητήσουν παραδοσιακές πρακτικές και ξεχασμένες ιστορίες, οι οποίες αποτελούν πηγή έμπνευσης για περαιτέρω δημιουργία.

Στόχοι ενότητας

Τάξεις Δ' και Ε'

Τα παιδιά:

1.1.2. Να αναπαριστούν, μετά από παρατήρηση, το άμεσο τους και ευρύτερο περιβάλλον (παραδοσιακά ξωκλήσια του χωριού, το παλιό κτίριο του σχολείου, οι χαβούζες του χωριού, τα γύρω τοπία με χωράφια και λόφους)

1.1.4. Να διακρίνουν χαρακτηριστικά που αφορούν στην τοπική πολιτιστική κληρονομιά του χωριού τους σε σχέση με αυθεντικούς χώρους και αφηγήσεις

2.2.1. Να αξιοποιούν και δίνουν νόημα στην εικαστική τους δημιουργία αξιοποιώντας μορφολογικά και δομικά στοιχεία και τις εκφραστικές τους λειτουργίες (γραμμές, σχήματα, μοτίβα, χρώματα, διαφορετικές υφές) μέσα από τους δικούς τους εικαστικούς πειραματισμούς, σε σχέση με εικόνες και στο περιβάλλον

3.2.1. Να χρησιμοποιούν μεικτές τεχνικές και ζωγραφική με διάφορα μέσα και υλικά για την παραγωγή συλλογικού έργου

3.3.1. Να συλλέγουν δεδομένα όπως προσωπικές εμπειρίες μέσα από τον περιβάλλοντα χώρο, αφηγήσεις, οπτικά/ακουστικά ερεθίσματα, εικόνες

4.1.2. Να αιτιολογούν τα στάδια και τις πηγές που χρησιμοποιήθηκαν στην εικαστική διαδικασία (αυθεντικοί χώροι, εικόνες, σχέδια, ψηφιακές φωτογραφίες)

5.3.1. Να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων που αφορούν την τελική εμφάνιση του έργου τους

Τάξη Στ'

Τα παιδιά:

1.1.2. Να παράγουν ιδέες μέσω πολυαισθητηριακής αντίληψης του χώρου (φωτογραφία, σχέδιο), της έννοιας του τοπίου και της οργανικής φόρμας αντικειμένων

1.1.4. Να μελετούν στοιχεία από την κυπριακή παράδοση (αρχιτεκτονική, μοτίβα, ξυλόγλυπτα εκκλησιών) στην εικαστική διαδικασία και τη σύγχρονη δημιουργία, και να τα αξιοποιούν ως ερέθισμα για παρατήρηση και ενεργοποίηση της φαντασίας

2.1.1. Να εντοπίζουν και αξιοποιούν μορφολογικά και δομικά στοιχεία (γραμμές, σχήματα, μοτίβα, χρώματα, διαφορετικές υφές, φως και τονικές διαβαθμίσεις, το κάδρο στη φωτογραφία, διάφορα είδη πλάνων) μέσα από τους δικούς τους εικαστικούς πειραματισμούς, σε σχέση με εικόνες και στο περιβάλλον

3.1.1. Να διερευνούν υλικά και τεχνικές όπως ζωγραφική, κολλάζ, μεικτές τεχνικές

3.1.3. Να διερευνούν τις δυνατότητες της ψηφιακής τεχνολογίας και των νέων μέσων όπως εφαρμογές φορητών συσκευών και οθόνες αφής

3.3.1. Να συλλέγουν και καταγράφουν δεδομένα όπως προσωπικές εμπειρίες μέσα από τον περιβάλλοντα χώρο, αφηγήσεις, οπτικά/ακουστικά ερεθίσματα, εικόνες

4.1.3. Να παρουσιάζουν τη διαδικασία και το αποτέλεσμα της εικαστικής τους εργασίας και τη συσχέτιση του έργου τους με προσωπικές διασυνδέσεις και τους τρόπους αναπαράστασης που χρησιμοποιούν

5.2.1. Να αποφασίζουν για τις διαδικασίες και τα κριτήρια που αφορούν στην παρουσίαση/αναστοχασμό της εικαστικής διαδικασίας και του έργου (εικαστικό ημερολόγιο, φωτογραφίες) και στην προώθηση του έργου τους με διάφορους τρόπους (ιστοσελίδα του σχολείου, έκθεση)

Πορεία Ενότητας

ΜΑΘΗΜΑ 1 (Δ', Ε' και Στ' τάξεις)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην αρχή της ενότητας γίνεται μια ανοικτή συζήτηση στην τάξη, με στόχο τα παιδιά να ενεργοποιήσουν τις εμπειρίες και τις προϋπάρχουσες γνώσεις τους για το χωριό τους έτσι ώστε να δημιουργηθεί προσωπική σύνδεσή τους με το θέμα και να ενισχυθεί το ενδιαφέρον και η περιέργειά τους για όσα θα ακολουθήσουν.

Ο/Η εκπαιδευτικός θέτει ερωτήματα στα παιδιά όπως:

- Τι σας έρχεται στο μυαλό όταν ακούτε «το χωριό μας».
- Ποια μέρη σας αρέσουν περισσότερο;
- Υπάρχουν ιστορίες που έχετε ακούσει από τους παππούδες ή τους γονείς σας;
- Υπάρχουν «παλιά» ή «μυστικά» σημεία που γνωρίζετε;

Τα παιδιά αναφέρουν λέξεις/φράσεις για το χωριό μέσα από έναν καταιγισμό ιδεών, οι οποίες καταγράφονται στον πίνακα. Στη συνέχεια ανταλλάσσουν προφορικά τις εμπειρίες τους (ιστορίες, αναμνήσεις, εικόνες).

Στο ερώτημα του/της εκπαιδευτικού «Τι μπορούμε να κάνουμε για να μάθουμε περισσότερα για το χωριό μας;», τα παιδιά δίνουν διάφορες απαντήσεις, όπως: να ρωτήσουμε τους παππούδες και τις γιαγιάδες μας, να επισκεφθούμε παλιά μέρη του χωριού, να μιλήσουμε με ανθρώπους που γνωρίζουν την ιστορία του, να δούμε παλιές φωτογραφίες, να κάνουμε περίπατο στη γειτονιά μας, να φωτογραφίσουμε ό,τι μας κάνει εντύπωση και να ψάξουμε πληροφορίες από βιβλία ή το διαδίκτυο.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί στην τάξη την κυρία Μυρούλα, κάτοικο του χωριού Τερσεφάνου, η οποία δείχνει στα παιδιά τα εργόχειρα που έφτιαχνε η μητέρα της με το σμιλί καθώς και λευκαρίτικα κεντήματα. Η κεντητική τέχνη ήταν κομμάτι της παραδοσιακής ζωής του χωριού.

Τα παιδιά παρατηρούν, στα κεντήματα, τα υλικά, τα χρώματα και τα μοτίβα και τα περιγράφουν. Κάνουν γρήγορα σκίτσα μοτίβων στο εικαστικό τους ημερολόγιο και εκφράζουν συναισθήματα/σκέψεις («τι μου θυμίζει;», «με τι μοιάζει», «τι ιστορία θα μπορούσε να έχει;»)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός καλεί στην τάξη τον ερευνητή κ. Βασίλη Βασιλείου, ο οποίος παρουσιάζει στα παιδιά την τέχνη της αιογραφίας. Τους εξηγεί την τεχνική των αιογραφιών και τους δείχνει το ιδιόχειρο ημερολόγιο ενός παλιού αιογράφου. Τα παιδιά, μέσα από την παρουσίαση, μαθαίνουν για τους πρώτους αιογράφους του χωριού τους, για τον τρόπο εργασίας τους, τα υλικά που χρησιμοποιούσαν και τη σημασία της αιογραφίας στην παράδοση και τη θρησκευτική ζωή της κοινότητας.

Κατόπιν, ο/η εκπαιδευτικός οργανώνει επίσκεψη των παιδιών στο χωριό και συγκεκριμένα σε τρία ξωκκλήσια (Άγιος Γεώργιος της Άρπερας, Άγιος Δημητριανός και Παναγία η Ελεούσα). Σε ένα από αυτά, και έπειτα από συνεννόηση του/της εκπαιδευτικού, τα παιδιά συναντούν τον ιερέα του χωριού, πατέρα Ιωάννη Καλλή, ο οποίος τους ξεναγεί και τους μιλά για την τέχνη της αγιογραφίας, καθώς είναι και ο ίδιος αγιογράφος.

Τα παιδιά παρατηρούν τα ξυλόγλυπτα και την αρχιτεκτονική των ναών, τα χρώματα και τα σχήματα που χρησιμοποιούνται στις αγιογραφίες και τα καταγράφουν στο εικαστικό τους ημερολόγιο. Παράλληλα, απολαμβάνουν το φυσικό περιβάλλον του χωριού, το οποίο κέντρισε το ενδιαφέρον τους, καθώς ήταν καταπράσινο, με αγριολούλουδα, ενώ τα πουλιά κελαηδούσαν και ο ουρανός άλλαζε συνεχώς αποχρώσεις.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

Ο/Η εκπαιδευτικός έχει κανονίσει στην ξενάγηση να συμμετέχει και ο κ. Μάριος Σταυρινός, ο οποίος έχει αγιογραφήσει τα ξωκκλήσια του Αγίου Δημητρίου και της Παναγίας της Ελεούσας, όπως και να φιλοξενήσει, στη συνέχεια, τα παιδιά στο εργαστήριό του.

Τα παιδιά επισκέπτονται το εργαστήριο και εκεί ο κ. Σταυρινός τους δείχνει τα στάδια της τέχνης της αγιογραφίας. Ανακαλύπτουν έναν «θησαυρό», αφού το εργαστήριο είναι γεμάτο με προσχέδια, αναμειγμένα χρώματα και καμβάδες με μοτίβα, τα οποία θα αξιοποιήσουν αργότερα στα έργα τους.

Καθ' όλη τη διάρκεια της ξενάγησης, τα παιδιά συλλέγουν πληροφορίες σε σημειωματάρια, φωτογραφίζουν σημεία που τους εντυπωσιάζουν με τη χρήση τάμπλετ και δημιουργούν προσχέδια στο εικαστικό τους ημερολόγιο.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Στο κέντρο του χωριού δεσπόζει η χαβούζα, η πηγή που τροφοδοτούσε με νερό όλο το χωριό. Δεν θα μπορούσε να μείνει απαρατήρητη από τα παιδιά, τα οποία ενθαρρύνονται από τον/την εκπαιδευτικό να παρατηρήσουν τη μορφή και τη λειτουργία της. Τα παιδιά εκφράζουν τις εντυπώσεις τους μέσα από εικαστικές καταγραφές, τόσο ως προς τον σχεδιασμό όσο και ως προς τη λειτουργικότητά της, αφού μέχρι σήμερα διατηρεί τρεχούμενο νερό.

Με αφορμή την έρευνα που ξεκίνησαν τα παιδιά, ο/η εκπαιδευτικός απευθύνει πρόσκληση προς τους κατοίκους της κοινότητας να ανοίξουν τα φωτογραφικά τους άλμπουμ και τα μπαούλα τους και να στείλουν στο σχολείο φωτογραφίες από «μικρούς θησαυρούς» που ενδέχεται να ανακαλύψουν. Παράλληλα αξιοποιούνται και τα φωτογραφικά άλμπουμ του αρχείου του σχολείου.

ΜΑΘΗΜΑ 2

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Ο/Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τα παιδιά της Στ' τάξης να παρουσιάζουν στα τάμπλετ τις δικές τους φωτογραφίες. Τα παιδιά μιλούν για την εμπειρία τους στη φύση και στα πολιτιστικά μνημεία του χωριού τους. Αναφέρονται στις οπτικές γωνίες που χρησιμοποίησαν στις λήψεις τους και στις συνθέσεις τους, αξιοποιώντας προϋπάρχουσες γνώσεις.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Στ' τάξη

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά της Στ' τάξης να επεξεργαστούν τα σκίτσα που δημιούργησαν επιτόπου κατά τις επισκέψεις και τις τυπωμένες φωτογραφίες τους, θέτοντάς τα σε διαδικασία προβληματισμού γύρω από τα στοιχεία του τόπου που αποτύπωσαν. Τα παιδιά συζητούν και συνδυάζουν τα υλικά τους σε συνθέσεις, μέσα από κολλάζ, αναδομώντας τις εμπειρίες τους από το τοπίο και τα πολιτιστικά στοιχεία του χωριού.

Δ' και Ε' τάξεις

Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά της Δ' και Ε' τάξης να δουν ξανά τα σκίτσα που έκαναν κατά τις επισκέψεις και τις φωτογραφίες που έχουν εκτυπωθεί, και να σκεφτούν τι στοιχεία του τόπου αποτύπωσαν. Τα παιδιά συζητούν στην τάξη και συνδυάζουν τα υλικά τους σε κολλάζ, φτιάχνοντας νέες συνθέσεις με εικόνες από το χωριό και τα πολιτιστικά του στοιχεία.

ΜΑΘΗΜΑ 3

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: Γνωριμία με την εικαστικό

Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά να επαναφέρουν στη μνήμη τους την εμπειρία της ξενάγησης με τη βοήθεια των προσχεδίων και των φωτογραφιών τους. Προβάλλονται φωτογραφίες από την ξενάγηση και τις παρουσιάσεις. Τους θέτει τα ερωτήματα:

- Με ποιον τρόπο μπορούμε να εκφράσουμε καλλιτεχνικά τις εμπειρίες μας μέχρι τώρα;
- Τι μπορούμε να δημιουργήσουμε με βάση τις εικόνες και τις ιστορίες του χωριού μας;
- Πώς μπορεί ένας καλλιτέχνης να αποδώσει όσα γνωρίσαμε μέχρι τώρα;

Μέσα από τη συζήτηση αναδύεται η ανάγκη να γνωρίσουν, τα παιδιά, πώς ένας καλλιτέχνης εμπνέεται και δημιουργεί, καθώς και πώς η επαφή με το έργο του μπορεί να τα βοηθήσει να εξελίσουν τις δικές τους δημιουργίες ή να παράγουν νέα έργα, αξιοποιώντας το υλικό που έχουν συλλέξει και πειραματιζόμενα με διαφορετικά υλικά και τεχνικές.

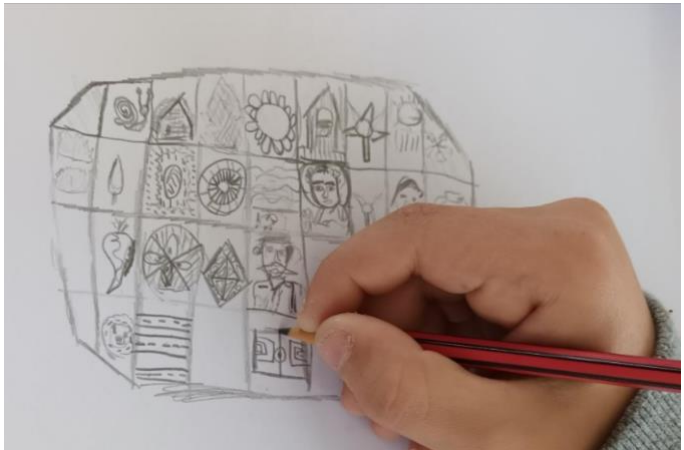
Ακολούθως, τους συστήνει την εικαστικό, Ορθοδοξία Χρίστου, η οποία αναφέρεται στη θεματολογία και στα υλικά με τα οποία ασχολείται, προβάλλοντας βίντεο και φωτογραφικό υλικό. Παρουσιάζει, επίσης τα πρωτότυπα έργα της, όπως γλυπτά από χαρτοπολλό και πίνακες ζωγραφικής, και δίνει στα παιδιά την ευκαιρία να τα περιεργαστούν από κοντά. Τα παιδιά παρατηρούν τα έργα, τα εξετάζουν και υποβάλλουν ερωτήσεις προς την εικαστικό. Στη συνέχεια συζητούν για μορφολογικά στοιχεία, όπως χρώματα, γραμμές, σχήματα, μοτίβα, φως και σκιά, και τα συνδέουν με τον τόπο, τις ιστορίες και τις εικόνες που αποκόμισαν από την ξενάγηση.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2: Δημιουργία

Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά να δημιουργήσουν μια σύνθεση στο εικαστικό τους ημερολόγιο, συνδυάζοντας στοιχεία από όσα μελέτησαν στον περίπτατό τους με στοιχεία από τα έργα της εικαστικού, με στόχο τον πειραματισμό με υλικά και τεχνικές και την καλλιτεχνική ανασύνθεση των εμπειριών τους. Χρησιμοποιούν την τεχνική του φροτάζ, τρίβοντας το μολύβι πάνω στο χαρτί, ώστε να αποτυπώσουν μοτίβα από εργόχειρα σμιλιού. Οι φωτογραφίες αξιοποιούνται και πάλι ως βασικό στοιχείο της σύνθεσής τους. Παράλληλα, παρουσιάζονται φωτογραφίες που συγκεντρώθηκαν από τα προσωπικά άλμπουμ κατοίκων του χωριού, στο πλαίσιο του καλέσματος του σχολείου.

ΜΑΘΗΜΑ 4

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: Εξέλιξη και δημιουργία

Τα παιδιά εξελίσσουν τα σχέδιά τους με μολύβι σε χαρτί A4. Η εικαστικός και ο/η εκπαιδευτικός συνομιλούν με τα παιδιά, μελετούν τα εικαστικά τους ημερολόγια και προτείνουν τρόπους εμπλουτισμού των έργων τους με γραμμές, μοτίβα και σχήματα που παρατήρησαν κατά τη διάρκεια της ξενάγησης.

Για παράδειγμα, μπορούν να αποδώσουν κάποιες από τις αγιογραφίες που τους έκαναν εντύπωση και να τις διακοσμήσουν με μοτίβα που χρησιμοποίησε ο αγιογράφος στο εργαστήριό του. Επίσης, μπορούν να δημιουργήσουν έναν χάρτη του χωριού και να αποτυπώσουν πάνω του διάφορα σημεία που επισκέφθηκαν.

Τα παιδιά ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν μολύβι ή κάρβουνο και, αν το επιθυμούν, να προσθέσουν χρώμα.

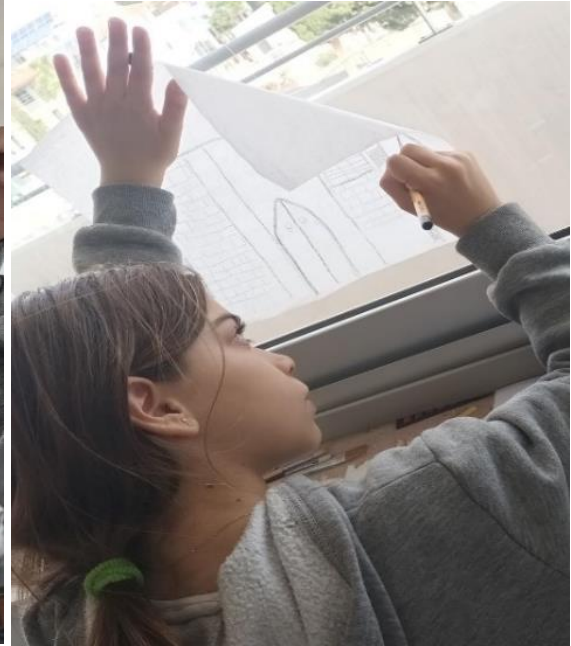

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2: Ανατροφοδότηση

Τα παιδιά παρατηρούν τα σχέδια των συμμαθητών/ριών τους και προσπαθούν να αναγνωρίσουν αντικείμενα, γραμμές και μοτίβα που έχουν χρησιμοποιηθεί. Προβαίνουν σε εισηγήσεις για τη βελτίωση και τον εμπλουτισμό των έργων.

Η εικαστικός προτείνει κάποια από τα σχέδια να αποτυπωθούν σε ιαπωνικό χαρτί, ενώ άλλα να μεταφερθούν σε λινόλεουμ για χαρακτική και εκτύπωση. Κάθε τάξη αναλαμβάνει διαφορετική τεχνική: η Δ' τάξη την αποτύπωση, ενώ οι Ε' και Στ' τάξεις τη χαρακτική και την εκτύπωση.

Μέσα από τη διαδικασία της ανατροφοδότησης, τα παιδιά της Δ' τάξης προτείνουν τη δημιουργία σαλιγκαριών από πηλό, με αφορμή το φεστιβάλ του καραόλου στο χωριό τους. Τα χαρακτηριστικά των Ε' και Στ' τάξεων αξιοποιούνται για τη δημιουργία κάδρων.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ 5 και 6

Προεργασία: Η εικαστικός, μαζί με τους/τις εκπαιδευτικούς, θέτουν στα παιδιά τον προβληματισμό ότι τα έργα θα εκτεθούν ως ομαδικές συνθέσεις στους τοίχους του σχολείου και, επομένως, χρειάζεται να οργανωθούν και να παρουσιαστούν με τρόπο που να αναδεικνύει τη συνολική τους ενότητα. Στη συνέχεια τους προτείνουν το τελικό τους έργο να αποτελέσει μια σειρά από μικρές προθήκες από plexi glass, σε διαφορετικά μεγέθη, μέσα στις οποίες θα παρουσιαστούν τα έργα τους σε ομαδικές συνθέσεις.

Στο εσωτερικό των προθηκών θα ενταχθούν και στοιχεία από χαρτοπολτό, υλικό που η εικαστικός αξιοποιεί συχνά στην καλλιτεχνική της πρακτική, ώστε τα παιδιά να γνωρίσουν διαφορετικά υλικά και τρόπους εικαστικής έκφρασης.

Η εικαστικός και οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται για τον υπολογισμό των διαστάσεων και της ποσότητας των κομματιών που θα παραγγελθούν. Τα κομμάτια κατασκευάζονται σε εργοστάσιο παραγωγής ρlexi glass και μεταφέρονται στον σχολικό χώρο, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν στην τελική εικαστική εγκατάσταση των παιδιών.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: Δοκιμή και Σύνθεση

Η εικαστικός παρουσιάζει στα παιδιά διάφορες τεχνικές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στα τελικά τους έργα, αλλά και να τα εμπλουτίσουν. Τα παιδιά πειραματίζονται με φύλλα χρυσοῦ, δημιουργούν πήλινο «χορτάρι» με την τεχνική που χρησιμοποιεί η εικαστικός, τυπώνουν φύλλα και φυτά της περιοχής και κατασκευάζουν το στοιχείο του νερού με σύρμα.

Στη συνέχεια, επιλέγουν σχέδια από τις συνθέσεις τους και δημιουργείται μια συλλογή έργων, η οποία θα αποτελέσει υλικό για την τελική εγκατάσταση στις προθήκες. Τα παιδιά έχουν μπροστά τους τις προθήκες από ρlexi glass και, σε ομάδες, συζητούν, δοκιμάζουν και αποφασίζουν τον τρόπο σύνθεσης των έργων τους, στο εσωτερικό τους.

Κατά τη διαδικασία αυτή εξετάζουν διαφορετικούς τρόπους τοποθέτησης και οργάνωσης των υλικών. Κάποια παιδιά προτείνουν να υπάρχουν και στοιχεία εκτός των προθηκών, ενώ άλλα εισηγούνται κάθε κουτί να αντιστοιχεί σε ξεχωριστή θεματική ενότητα. Οι απόψεις όλων ακούγονται και συζητούνται στην τάξη

ΜΑΘΗΜΑΤΑ 7&8

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: Ολοκλήρωση δημιουργίας

Τα παιδιά ολοκληρώνουν τις ομαδικές τους συνθέσεις στις προθήκες. Κατά τη διάρκεια της τελικής διαμόρφωσης των συνθέσεων, η εικαστικός και οι/οι εκπαιδευτικοί παρέχουν ανατροφοδότηση, υποστηρίζοντας τις επιλογές και τις αποφάσεις των παιδιών.

Οι κενοί χώροι στις προθήκες συμπληρώνονται με διάφορα υλικά, τα οποία φέρουν συμβολικό χαρακτήρα, όπως μπάλες από χαρτοπολλτό για την απόδοση του νερού, αποτυπώσεις παλιών φωτογραφιών σε πλάκες και αποξηραμένα στάχια από τα χωράφια της περιοχής.

Συνολικά δημιουργούνται πέντε ομαδικές συνθέσεις, οι οποίες συγκεντρώνουν έργα και ιδέες των παιδιών

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2: Δοκιμές για την τελική σύνθεση

Ακολουθεί συζήτηση για τον τρόπο σύνθεσης και εγκατάστασης του τελικού έργου στον τοίχο της αναπαλαιωμένης πτέρυγας του σχολείου. Τα παιδιά εκφράζουν τις απόψεις τους και πραγματοποιούν δοκιμές, μετακινώντας τα τελικά έργα με τη βοήθεια της εκπαιδευτικού και της εικαστικού.

Η ανυπομονησία και η χαρά για το τελικό αποτέλεσμα είναι έκδηλες στα πρόσωπα των παιδιών, καθώς για πρώτη φορά είχαν την ευκαιρία να συνεργαστούν με εικαστικό και να δημιουργήσουν έργα αξιοποιώντας πληθώρα υλικών και τεχνικών.

Η έκθεση των έργων των παιδιών εγκαινιάζεται στην τελετή αποφοίτησης του σχολείου, όπου οι καλεσμένοι έχουν την ευκαιρία να ξεναγηθούν από την εικαστικό και τους/τις εκπαιδευτικούς.

Το σχολείο συμπληρώνει 100 χρόνια λειτουργίας τη συγκεκριμένη σχολική χρονιά και οι συνθέσεις των παιδιών αποτελούν έναν φόρο τιμής προς το σχολείο τους.

Τα τελικά έργα

ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

Τα παιδιά αξιολογούν την εμπειρία και τις δημιουργίες τους. Αναφέρουν τι τους άρεσε, τι τους δυσκόλεψε στην όλη διαδικασία και τι θα μπορούσαν να κάνουν διαφορετικά. Με την ολοκλήρωση της εγκατάστασης του έργου στον εξωτερικό τοίχο της αναπαλαιωμένης πτέρυγας του σχολείου τα παιδιά επισκέπτονται τον χώρο και συζητούν για τον τελικό τρόπο σύνθεσης. Παρατηρούν τις συνθέσεις και συζητούν για τη χαρά της ομαδικής εργασίας και δημιουργίας.

ΤΡΟΠΟΙ ΔΙΑΧΥΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Η επιτοίχια εικαστική εγκατάσταση παρουσιάστηκε στην τελετή αποφοίτησης της Στ' τάξης, στην ιστοσελίδα του σχολείου και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης του σχολείου. Τα χαρακτηριστικά και πηλίνα έργα που δημιουργήθηκαν παρουσιάστηκαν ως αυτόνομα έργα στο Φεστιβάλ Καραόλου της κοινότητας.

Η διάχυση των έργων των παιδιών εκτός σχολικού πλαισίου ανέδειξε τη σημασία της εικαστικής δημιουργίας ως μέσου επικοινωνίας με την τοπική κοινότητα και ως φορέα πολιτιστικής μνήμης και ταυτότητας, συμβάλλοντας στην ενημέρωση της κοινότητας για το πρόγραμμα συνεργασίας σχολείων με καλλιτέχνες του Υ.Π.Α.Ν.

Σχολείο: Δημοτικό Σχολείο Τερσεφάνου

Σχεδιασμός/Εφαρμογή Μαθήματος: Νικολέτα Αυγουστή, Διευθύντρια/Εκπαιδευτικός Τέχνης
Χριστίνα Πουίκα, Εκπαιδευτικός

Εικαστικός: Ορθοδοξία Χρίστου

Υποστήριξη: Κύπρος Πισιαλής, Σύμβουλος Τέχνης

Εποπτεία: Τερέζα Λαμπριανού., Ε.Δ.Ε. Τέχνης

Σχολική Χρονιά: 2024-2025